

Tlf: 46 37 30 33
roskilde@bdo.dk
www.bdo.dk

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Ringstedvej 18
DK-4000 Roskilde
CVR-nr. 20 22 26 70

REGION HOVEDSTADEN

Revisionsberetning nr. 21

VEDRØRENDE ÅRSREGNSKABET 2018

Side 643 - 666

1	KONKLUSION PÅ REVISIONEN AF REGIONENS ÅRSREGNSKAB FOR 2018	643
1.1	INDLEDNING	643
1.2	REVISIONSPÅTEGNING - KONKLUSION PÅ DEN UDFØRTE REVISION	643
1.3	REVISIONENS BEMÆRKNINGER	647
1.3.1	Generelt	647
1.3.2	Revisionens bemærkninger til årsregnskabet	647
1.3.3	Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger i tidligere revisionsberetninger	647
1.3.4	Øvrige forhold til opfølgning fra tidligere revisionsberetning	647
1.4	IKKE-KORRIGEREDE FORHOLD	648
2	VURDERING AF REGIONENS ØKONOMI	648
2.1	INDLEDNING	648
2.2	VURDERING AF BÆREDYGTIG DRIFT	649
2.3	DET LIKVIDE BEREDSKAB	649
2.4	SAMMENFATNING OG KONKLUSION	649
3	REVISIONSMETODIK OG -STRATEGI	649
3.1	VÆSENTLIGHEDSNIVEAU	650
3.2	DRØFTELSE MED LEDELSEN OM RISIKO FOR BESVIGELSER	650
3.3	DEN LØBENDE REVISION	651
3.4	DEN AFSLUTTENDE REVISION	651
4	JURIDISK-KRITISK REVISION OG LOVPLIGTIG FORVALTNINGSREVISION, JF. STANDARDERNE FOR OFFENTLIG REVISION (SOR 6 OG 7)	651
4.1	FORVALTNINGSREVISION AF KONTROLFORANSTALTNINGER OMKRING AFREGNING TIL PRAKSISSEKTOREN	652
5	REVISION AF REGIONENS INTERNE IT-KONTROLLER	653
6	REVISION AF ÅRSREGNSKABET	653
6.1	ÅRSREGNSKABETS OPBYGNING OG INDHOLD	653
6.2	FORRETNINGSGANGE FOR REGNSKABS AFLÆGGELSE	653
6.3	BUDGET- OG BEVILLINGSKONTROL	654
6.4	TILSKUD OG BIDRAG	654
6.5	REFUSION AF KØBSMOMS	654
6.6	LØNNINGER OG VEDERLAG	655
6.7	SYGESIKRING	655
6.8	ANLÆGSVIRKSOMHED	655
6.9	BALANCEN	656
6.9.1	Generelt	656
6.9.2	Materielle og immaterielle anlægsaktiver	656
6.9.3	Langfristede tilgodehavender (Finansielle anlægsaktiver)	657
6.9.4	Øvrige aktiver	657
6.9.5	Hensættelser	657

6.9.6	Gæld	658
6.10	EVENTUALPOSTER	658
6.11	DEN NYE FERIELOV	658
6.12	LÅNOPTAGELSE	659
7	REVISION AF DE SOCIALE REGNSKABER - OMRÅDER MED STATSREFUSION	659
7.1	PERSONSAGER	659
7.2	REGNSKABSAFLÆGGELSE OG RESTAFREGNING AF REFUSION	659
8	KVALITETSFONDSBYGGERIER	659
9	AFGIVNE REVISIONSBERETNINGER OG PÅTEGNEDE OPGØRELSER MV.	660
9.1	REVISIONSBERETNINGER AFGIVET TIL REGION HOVEDSTADEN	660
9.2	DIALOG MED POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE	660
9.3	PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER	660
10	LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING	660
11	REVISORS ERKLÆRING	661
	BILAG 1, PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER	662

Til Regionsrådet i Region Hovedstaden

1 KONKLUSION PÅ REVISIONEN AF REGIONENS ÅRSREGNSKAB FOR 2018

1.1 INDLEDNING

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab har den 17. juni 2019 afsluttet revisionen af Region Hovedstadens regnskab for året 2018.

I henhold til Lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab og revisionsregulativet for Region Hovedstaden afgives hermed beretning om den udførte revision.

Revisionen har omfattet siderne 10-102 og fra 114-120 i regionens Årsregnskab 2018.

Hovedtallene udviser (mio. kr.):

Resultatopgørelse (omkostningsbaseret)	Regnskab 2018	Regnskab 2017
Driftsresultat før finansieringsindtægter	-36.702,7	-36.286,5
Finansieringsindtægter	37.647,1	36.919,2
Driftsresultat	944,4	632,7
Balance	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Aktiver	31.003,8	29.308,3
Egenkapital	10.030,5	8.029,0

Positive tal = overskud/aktiver/egenkapital.

Negative tal = underskud/gæld.

1.2 REVISIONSPÅTEGNING - KONKLUSION PÅ DEN UDFØRTE REVISION

Vi har ved revisionen ikke konstateret forhold af en sådan væsentlighed eller karakter, at det kommer til udtryk i påtegningen på årsregnskabet.

Vi har forsynet årsregnskabet med følgende påtegning:

"DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til Regionsrådet i Region Hovedstaden

REVISIONSPÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Region Hovedstaden for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse, noter og obligatoriske oversigter. Revisionen har omfattet siderne 10-102 og fra 114-120 i regionens Årsregnskab 2018 med følgende hovedtal:

Driftsresultat på 944,4 mio. kr.

Aktiver i alt på 31.003,8 mio. kr.

Egenkapital i alt på 10.030,5 mio. kr.

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om regioners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om regioners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til Regionsrådet.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i lov om regioner og nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd, Hovedstadens Sygehusfællesskab (regionsloven). Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af regionen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Udover den lovpligtige revision har vi afgivet erklæringer på projektregnskaber, andre erklæringer, der er pålagt regionen, samt diverse rådgivningsopgaver. Der henvises til revisionsberetningens bilag for en detaljeret opstilling af opgaver.

Vi blev af Regionsrådet første gang antaget som revisor for regionen den 21. august 2012 for regnskabsåret 2013 og har varetaget revisionen i en samlet opgaveperiode på 6 år frem til og med regnskabsåret 2018. Vi blev senest antaget efter en udbudsprocedure i 2018 med virkning fra 2019.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Kvalitetsfondsregnskaber på sundhedsområdet for 2018

Sundheds- og Ældreministeriet har i 2007 afsat 25 mia. kr. i en kvalitetsfond til statslig medfinansiering af 16 sygehusbyggerier i regionerne, hvoraf de 6 byggerier er hos Region Hovedstaden.

Regionen skal ifølge ministeriets "Regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra Kvalitetsfonden til sygehusbyggeri" kvartalsvist rapportere om projektets risiko, økonomi, byggeriets fremdrift, samt indhold og kvalitet i henhold til ændringer i projektets prioriterings- og besparelseskatalog. Kvartalsrapporteringen påbegyndes efter ministeriets godkendelse af regionens udbetalingsanmodning for det enkelte kvalitetsfondsbyggeri.

Region Hovedstaden har i 2018 afgivet kvartalsrapporter for alle 6 kvalitetsfondsbyggerier.

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af Kvalitetsfondsbyggerierne for 2018 af stor betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som finansieres af staten.

For kvartalsrapporteringerne skal der ifølge ministeriets Regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra Kvalitetsfonden til sygehusbyggeri afgives en revisionserklæring med en høj grad af sikkerhed om projektets økonomiske forbrug og med en begrænset grad af sikkerhed om projektets fremdrift.

Vores behandling i revisionen

Vores væsentligste revisionshandlinger vedrørende revisionen af kvartalsrapporterne for kvalitetsfundsregnskaberne for 2018 har været:

- at påse om kvartalsrapporternes skemaer og bilag er udarbejdet iht. krav i Regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra Kvalitetsfonden til sygehusbyggeri
- at kontrollere forbrug ved stikprøvevis afstemning til bogføring samt bilagsgennemgang og lønrevision
- at vurdere, om regionen i forbindelse med gennemgang af forbrug har taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne
- at påse den uafhængige risikovurdering udarbejdet af "Det Tredje øje"
- at kontrollere, at regionens deponerede beløb er tilstrækkelige iht. Bekendtgørelse om regional medfinansiering af kvalitetsfundsinvesteringer i en moderne sygehusstruktur i 2018

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Regionen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om regioners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Regionsrådet godkendte årsbudget for 2018 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2018. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om Regioners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere regionens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere regionen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om Regioners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om Regioners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisions-handlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af regionens interne kontrol.

Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om regionens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at regionen ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter oplysninger i årsberetningen, som ikke er omfattet af årsregnskabet og vores erklæring herom.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse."

1.3 REVISIONENS BEMÆRKNINGER

1.3.1 Generelt

Eventuelle revisionsbemærkninger, der skal behandles af Regionsrådet og fremsendes til tilsynsmyndigheden, er anført under afsnit 1.3.2.

Vi har pligt til løbende at vurdere, om der skal skrives en revisionsbemærkning, hvis

- regnskabs poster ikke er i overensstemmelse med Regionsrådets beslutninger
- der er handlet i strid med gældende love og bestemmelser
- lovligheden af en post eller disposition anses for tvivlsom
- der ved gennemgang af de etablerede forretningsgange konstateres væsentlige mangler i kontrolmæssig henseende, idet revisionen samtidig kan fremsætte forslag til udbedring af konstaterede mangler
- foreskrevne forretningsgange i øvrigt ikke er fulgt
- udførelsen af Regionsrådets og udvalgenes beslutninger ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde

1.3.2 Revisionens bemærkninger til årsregnskabet

Den udførte revision har ikke givet anledning til revisionsbemærkninger for 2018.

1.3.3 Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger i tidligere revisionsberetninger

Ved revisionen skal vi foretage opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger. Der er ikke afgivet revisionsbemærkninger i den seneste revisionsberetning og dermed ikke revisionsbemærkninger at følge op på.

1.3.4 Øvrige forhold til opfølgning fra tidligere revisionsberetning

Ved revisionen har vi foretaget opfølgning på andre væsentlige forhold end revisionsbemærkninger omtalt i tidligere revisionsberetninger.

Kontante beholdninger

I beretning nr. 19 om løbende revision for regnskabsåret 2018 skrev vi følgende:

"Eftersynene har generelt bekræftet de likvide midlers tilstedeværelse, og vi vurderer, at forretningsgangene for kassekontrol generelt er hensigtsmæssige.

Der er dog omkring en institution under Nordsjællands Hospital givet kommentarer om gentagne mangler i afstemninger. Der er fra Hospitalet taget initiativer til afklaring af manglerne. Efter det oplyste forventes afstemninger udarbejdet i overensstemmelse med regionens bestemmelser inden udgangen af 2018. Vi vil følge op på dette ved den afsluttende revision."

Vi har med ledelsen fulgt op på status på afstemningerne pr. 31. december 2018. Vi har stikprøvevis foretaget gennemgang heraf, og specifikt set på afstemninger fra institutionen under Nordsjællands Hospital, hvilket ikke har givet anledning til kommentarer.

Mellemværende med Region Sjælland

I beretning 19 om løbende revision for regnskabsåret 2018 beskrev vi følgende:

"Region Sjælland har gennem en periode fra 2017 tilbageholdt betalinger til Region Hovedstaden for behandling af patienter, da modtagen fakturering ikke indeholdt tilstrækkeligt specificerende bilag. Der var på et tidspunkt over 1. mia. kr. i mellemværende.

Der er til Region Sjælland gennem 2018 fremsendt specifikation for væsentlige dele af faktureringen, hvorfor der er sket aconto afregning af 820 mio. kr. sidst i april og 150 mio. kr. i maj 2018. Det er oplyst, at betalingerne efter Region Sjællands gennemgang af specifikationer nu anses for endelige. Der udestod dog ved udgangen af 2018 stadig et mellemværende tilbage fra 2017 på 195 mio. kr., hvor der på tidspunktet for vores revision ikke var opnået fuldstændig enighed om specifikationen, og som derfor ikke er betalt. Det er efterfølgende oplyst af administrationen, at der nu er opnået enighed om det resterende mellemværende, hvilket vi følger op på ved den afsluttende revision af årsregnskabet for 2018."

Vores opfølgning ved den afsluttende revision har vist, at der stadig udestår et beløb i samme størrelsesorden som fra 2017. Det er oplyst af administrationen, at der er enighed med Region Sjælland om mellemværendet, men at der udestår systemmæssig dokumentation før betaling gennemføres. Vi vil ved den løbende revision for 2019 følge op på forholdet.

Kreditorer

I beretning nr. 19 om løbende revision for regnskabsåret 2018 skrev vi følgende:

"Det er observeret, at der i afstemning af kreditorer indgår en ikke uvæsentlig del overforfaldne kreditorer. Dette er drøftet med ledelsen, som er enige i, at det skal tilsikres, at der sker fremskyndelse af godkendelsesproces for bilag, så betaling kan ske rettidigt til kreditorer. Der vil dog være overforfaldne kreditorer, som kan henføres til uenighed om leverance eller fakturering, hvorfor godkendelsen i disse tilfælde skal tilbageholdes."

Vores opfølgning, som er sket medio maj 2019 har vist, at omfanget af overforfaldne kreditorer er væsentligt reduceret, og i vid udstrækning kan henføres til kreditorer, som betales på opgørelsesdagen, eller kreditorer, hvor betalingen er udskudt grundet uenighed om leverance eller pris.

1.4 IKKE-KORRIGEREDE FORHOLD

I henhold til internationale revisionsstandarder skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

I forbindelse med regnskabsafleggelsen for 2018 er der ikke konstateret forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

2 VURDERING AF REGIONENS ØKONOMI

2.1 INDLEDNING

Vi har foretaget en overordnet analyse af centrale forhold med betydning for den økonomiske udvikling.

Det skal dog noteres, at vores vurdering af regionens økonomi er et øjebliksbillede, som bl.a. bygger på de økonomiske oplysninger om forventet regnskab for 2019 baseret på det vedtagne budget og økonomiopfølgning, der er godkendt af Regionsrådet i april måned 2019.

2.2 VURDERING AF BÆREDYGTIG DRIFT

Vurdering af bæredygtig drift tager afsæt i en vurdering af resultatet for 2018 og foregående år, samt det af Regionen budgetterede og forventede regnskabsresultat for 2019.

Det er af væsentlig betydning, at regionen løbende kan finansiere driftsudgifter med de løbende driftsindtægter. Der bør tilstræbes et positivt resultat for at give plads til afdrag på lån og fremtidige investeringer.

Region Hovedstaden har i 2018 realiseret et overskud med et driftsresultat på 944,4 mio. kr. Resultatet for 2017 var et overskud på 632,7 mio. kr.

Der budgetteres i 2019 med et overskud på 28,4 mio. kr. Der er godkendt overførsel af bevillinger på driftsområdet fra 2018 til 2019 med 719,7 mio. kr. Der er ved budgetopfølgning, behandlet i april 2019, forventning om en tilsvarende overførsel fra 2019 til 2020. Der forventes desuden et mindreforbrug på sundhedsområdet, som dog udmøntes i engangsudgifter og et restbeløb til senere udmøntning. Der forventes således fortsat det oprindeligt budgetterede overskud i 2019 efter overførsel af bevillinger og budgetopfølgning.

2.3 DET LIKVIDE BEREDSKAB

Regionen skal overholde lånebekendtgørelsens bestemmelser, således at regionens likviditet opgjort efter kassekreditreglen altid skal være positiv. Det betyder, at regionens gennemsnitlige daglige likvide beholdning, beregnet for de sidste 365 dage, ikke må være negativ.

Regionens likviditet pr. 31. december 2018 (ultimo regnskabsåret) er kun et øjebliksbillede, og det er vores opfattelse, at saldoen pr. 31. december også sædvanligvis er atypisk i forhold til den likvide saldo, som regionen har i løbet af året. Derfor giver den gennemsnitlige kassebeholdning, som opgøres efter kassekreditreglen, også typisk et bedre billede af regionens likviditet.

Den faktiske kassebeholdning opgjort i regnskabet for 2018 er 1,9 mia. kr., mens den gennemsnitlige kassebeholdning, opgjort efter kassekreditreglen, ultimo 2018 udgør 3,2 mia. kr.

Kassebeholdningen skal dog også ses i sammenhæng med regionens kortfristede tilgodehavender og den kortfristede gæld, som udgør netto -3,8 mia. kr.

Regionen har i 2018 realiseret et positivt driftsresultat. Det samme var tilfældet i 2017 og forventes også at blive gældende i 2019 dog af en mindre størrelse. Overskuddet i 2018 kan opgøres som 2,5 % af de samlede driftsomkostninger og er derfor forholdsvis følsomt over for uventede udsving.

2.4 SAMMENFATNING OG KONKLUSION

Regionen ses med den nuværende kassebeholdning ingen problemer med overholdelse af lånebekendtgørelsens regler om, at den gennemsnitlige kassebeholdning altid skal være positiv, ligesom vi ikke har konstateret forhold i forhold til økonomien, der rejser tvivl om going concern.

Det er dog fortsat vores anbefaling, at regionen også fremadrettet skal have fokus på den økonomiske styring for at sikre, at driften kan generere likviditet nok til at dække ikke låneberettigede reinvesteringsbehov, samt afdrag på lån m.v.

3 REVISIONSMETODIK OG -STRATEGI

Revisionen udføres ved stikprøver, med det formål at vurdere og efterprøve, om interne forretningsgange og kontrolsystemer fungerer hensigtsmæssigt og betryggende. Endvidere vurderes og efterprøves det, om regionens dispositioner vedrørende regnskabsmæssige forhold mv. er i overensstemmelse med Regionsrådets bevillinger og øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

I forbindelse med revisionen vurderes, om udførelsen af Regionsrådets og udvalgenes beslutninger samt den øvrige forvaltning af regionens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte administrative områder af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen og vores kendskab til regionens aktiviteter og forhold i øvrigt, har vi, i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen for 2018, identificeret områder med særlige risici for væsentlige fejl i årsregnskabet.

3.1 VÆSENTLIGHEDSNIVEAU

Målet med revisionen af regnskabet er at sætte BDO i stand til at udtrykke en konklusion om, hvorvidt regnskabet i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets krav i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Ved udarbejdelse af revisionsplanen fastlægger BDO et acceptabelt væsentlighedsniveau for at afdække beløbsmæssig væsentlig fejlinformation. Både beløbets størrelse (kvantitativ) og arten (kvalitativ) af fejlinformationen vurderes.

Væsentlighedsniveauet fastlægges for regnskabet som helhed, og væsentlighedsniveauet anvendes både i planlægningsfasen og ved afslutning af revisionen.

I planlægningsfasen har væsentlighedsniveauet betydning for vores bedømmelse af revisionsindsatsen på de enkelte områder. Områder, som beløbsmæssigt er over væsentlighedsbeløbet, skal undergives revision.

Ved afslutningen af revisionen har væsentlighedsbeløbet betydning for, om vi kan afgive erklæring uden forbehold. Knytter en væsentlig fejl sig til en enkelt regnskabspost, kan der blive tale om, at der alene tages forbehold for den konkrete regnskabspost.

Væsentlighedsniveauet er bestemmende for, hvor stor en fejl vi kan acceptere på det samlede regnskab uden at tage forbehold for, om regnskabet er rigtigt.

Med udgangspunkt i Region Hovedstadens størrelse og vores faglige vurdering har vi anvendt et væsentlighedsniveau på 400 mio. kr.

Herudover tager vi hensyn til den operationelle risiko (politiske risiko), så der på områder med særlig bevågenhed vil være et langt lavere væsentlighedsniveau. Det kunne blandt andet være på følgende områder:

- Vederlæggelse af politikere
- Repræsentationsudgifter
- Udbetalinger til enkeltpersoner

Om revisionens tilrettelæggelse og udførelse samt ledelsens og revisors opgaver og ansvar henvises i øvrigt til vores beretning om revisionsaftale (beretning nr. 15) dateret 8. februar 2018.

3.2 DRØFTELSE MED LEDELSEN OM RISIKO FOR BESVIGELSER

Under revisionen har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser. Ledelsen har over for os oplyst, at regionen efter ledelsens vurdering har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation, herunder fejlinformation som følge af besvigelser.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser.

Vi har i forbindelse med vores revision ikke konstateret fejl som følge af besvigelser.

3.3 DEN LØBENDE REVISION

Den løbende revision er i løbet af året gennemført ved besøg hos Center for økonomi, samt hos regionens enheder. Formålet med den løbende revision er dels at udøve en aktuel og vedkommende revision, der giver mulighed for løbende at fremsætte forslag til forbedringer under skyldig hensyntagen til omkostninger og risici, dels at sikre et betryggende og effektivt grundlag for regnskabsaflæggelsen i regionen.

Ved den løbende revision har vi gennemgået udvalgte væsentlige forretningsgange på områderne. Vi har lagt vægt på ledelse og styring som indfaldsvinkel til revisionen, og der er således fokuseret på regionens målsætninger og strategier for området, samt på hvorvidt de tilrettelagte procedurer og det etablerede ledelsestilsyn understøtter disse strategier og målsætninger. Når der er god sammenhæng imellem målsætninger, procedurer og ledelsestilsyn, er der tale om effektiv og hensigtsmæssig administration af området.

Om den løbende revision for 2018 henvises til delberetning nr. 19. De heri angivne forhold og konklusioner er fortsat gældende, medmindre andet fremgår af nærværende revisionsberetning.

3.4 DEN AFSLUTTENDE REVISION

Den afsluttende revision udføres med henblik på at sikre, at det aflagte regnskab ikke indeholder væsentlige fejl. Det vil sige, at regnskabet er korrekt og giver et retvisende billede af regionens samlede økonomiske resultat og stilling.

4 JURIDISK-KRITISK REVISION OG LOVPLIGTIG FORVALTNINGSREVISION, JF. STANDARDERNE FOR OFFENTLIG REVISION (SOR 6 OG 7)

Den lovpligtige revision omfatter ifølge Styrelsesloven både finansiel revision, juridisk-kritisk revision og løbende forvaltningsrevision og udføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR 6 og 7).

Forvaltningsrevisionen og den juridisk-kritiske revision er udført integreret og sideløbende med den finansielle revision på udvalgte lovmæssige og væsentlige områder.

Der blev i beretning nr. 19 for 2018 om den løbende revision udført i løbet af året redegjort for gennemført lønrevision og udvidet gennemgang af vederlag til politikere og herunder særligt overholdelse af gældende bestemmelser. Gennemgangen har i forhold til juridisk-kritisk revision omfattet "løn og ansættelsesmæssige dispositioner".

I forbindelse med den afsluttende revision har vi foretaget en gennemgang af kontrolforanstaltninger på praksisområdet i forhold til udbetalinger iht. overenskomster. Gennemgangen har i forhold til forvaltningsrevision omfattet "ledelse og styring" og i forhold til juridisk-kritisk revision "rettighedsbestemte overførsler".

4.1 FORVALTNINGSREVISION AF KONTROLFORANSTALTNINGER OMKRING AFREGNING TIL PRAKSISSEKTOREN

Generelt

Regionen forestår udbetaling af sygesikringsydelser til privatpraktiserende, som har opnået et ydernummer. Der sker således løbende udbetaling til privatpraktiserende læger og speciallæger, psykologer, fysioterapeuter med flere (ydere). De samlede udbetalinger i 2018 inkl. medicintilskud udgør ca. 6,6 mia. kr.

Formål

Fokus har i forvaltningsrevisionen været bredt i forhold til regionens kontrolforanstaltninger omkring modtagelse af oplysninger fra ydere inden udbetaling. Den juridisk-kritiske revision har i den forbindelse haft fokus på det overenskomstmæssige grundlag for takster for ydelser og anvendelse af grænser for honorering.

Revisionens omfang og udførelse

Vi har med Center for Sundhed gennemgået forretningsgangen for kontrol omkring afregning i praksissektoren. Vi har modtaget centrets beskrivelser af kontrolforanstaltninger og redegørelse for opnåede resultater.

Vi har blandt andet taget udgangspunkt i "Redegørelse for controlling-indsatsen på praksisområdet i Region Hovedstaden" fra 2015, projektkatalog "Bedre ressourceudnyttelse på praksisområdet" for 2017 samt centrets "Controllerstrategi 2019-2021" og katalog for controlling-indsatsen 2019-2021.

Vi har foretaget gennemgang af proceduren omkring:

- opdatering af ydelsestakster,
- månedlige opgørelser af det afregnede,
- controlling-teamets opgaver omkring kontrolstatistikker,
- kontrol af markeringer i afregningsbilag fra almenlæger,
- fastsættelse af højstegrænser,
- behandling af borgerhenvendelser og journalgennemgange.

Taksterne for ydelserne opdateres automatisk af systemleverandør i regionens afregningssystem i henhold til overenskomster med yderorganisationer.

Centret udarbejder en månedlig opgørelse pr. ydernummer vedrørende afregningen med regionen, som stilles tilgængelig for yderen.

Konklusion forvaltningsrevision

Det er på baggrund af gennemgangen vurderet, at regionen foretager en generelt hensigtsmæssig men ikke tilstrækkeligt struktureret indsats for kontrol af afregning til praksissektoren.

Vi har drøftet vores observationer på området med den daglige ledelse, som i det væsentlige er enige i vores vurderinger, og vi har fået oplyst, at regionen vil have yderligere fokus på at gennemføre relevant ledelsestilsyn på området i forhold til planlægning af kontrolindsats, sikring af gennemførelse af kontrol og opfølgning på resultater af kontrol.

Konklusion juridisk kritisk revision

Regionen har i forhold til tidligere gennemgang af området, foretaget kontrol af dokumentation for afregningsgrundlaget hos udvalgte ydere, herunder gennemgang af journaler. Gennemgangen er foretaget i overensstemmelse med de i overenskomsten fastsatte krav om dette og med overenskomstens partnerses deltagelse. Dette tiltag vurderes positivt, særligt i forhold til den præventive virkning dette må have ved udbredelsen af kendskabet til, at der kan ske specifik kontrol af indberetning.

5 REVISION AF REGIONENS INTERNE IT-KONTROLLER

Vi har afholdt møder med it-sikkerhedsfunktionen og DPO om de dele af ledelsens it-relaterede kontroller, der har væsentlig betydning for regnskabsaflæggelsen for 2018. Herunder, IT-organisation, IT-Politikker, IT-Risikovurdering og IT-Beredskabsplaner samt opfølgning på indsatsområder fra IT-Revision 2017 omkring udvalgte områder indenfor EU Persondataforordningen (GDPR). Vi har ikke konstateret forhold af betydning, som kræver rapportering i revisionsberetningen. IT-risikovurderinger og IT-organisering er levende processer som vi vil gennemgå yderligere i forbindelse med vores revision i 2019.

Vi baserer revisionen på eksterne revisorerklæringer med høj grad af sikkerhed for de dele af it-systemerne, som ATOS A/S og Silkeborg Data A/S er ansvarlige for i henhold til aftale med regionen. De eksterne revisorerklæringer for 2018 er nu modtaget og har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

6 REVISION AF ÅRSREGNSKABET

6.1 ÅRSREGNSKABETS OPBYGNING OG INDHOLD

Vi har undersøgt, om regionens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene i Økonomi- og Indenrigsministeriets gældende regler.

Vi har fulgt op på, om de i forhold til regnskabet for 2017 foretagne ændringer i regionens regnskabspraksis er tilstrækkeligt belyst i regnskabsaflæggelsen, samt om disse ændringer er godkendt af Regionsrådet. Det er endvidere vurderet, om de foretagne ændringer er i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets regler.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at regionens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene udmeldt af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

6.2 FORRETNINGSGANGE FOR REGNSKABS AFLÆGGELSEN

Regionens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved denne gennemgang har vi vurderet, om regionen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringsystemer.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at forretningsgangene vedrørende regnskabsaflæggelse generelt har fungeret tilfredsstillende. Dog har vi ved gennemgangen af regnskabet konstateret forhold, som har givet anledning til kommentarer og opfølgning. Disse punkter skal have yderligere ledelsesmæssig fokus. Andre mindre væsentlige forhold er drøftet med den daglige ledelse til brug for fortsat effektivisering på området.

6.3 BUDGET- OG BEVILLINGSKONTROL

Vi har påset, at regionens finansielle dispositioner er i overensstemmelse med det vedtagne budget, meddelte tillægsbevillinger og øvrige beslutninger af bevillingsmæssig karakter.

Samtidig har vi undersøgt, om regionens bevillingsniveau er fastlagt i overensstemmelse med gældende regler.

Konklusion

Vi har i det aflagte regnskab ikke konstateret overskridelse af de meddelte bevillinger, og det vedtagne bevillingsniveau er i overensstemmelse med gældende regler.

6.4 TILSKUD OG BIDRAG

Generelle tilskud er sammenholdt med opgørelser udarbejdet af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Vi har endvidere undersøgt, om regionens kontering er i overensstemmelse med konteringsreglerne i Budget- og regnskabssystemet for regioner.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at tilskuds- og bidragsbeløb er korrekt optaget i regnskabet.

6.5 REFUSION AF KØBSMOMS

Vi har ved den afsluttende revision påset, at opgørelsen af købsmomsrefusion er udarbejdet efter gældende regler.

Ved gennemgangen af området har vi blandt andet påset, at der er tilrettelagt en forretningsgang, der sikrer korrekt udarbejdelse af momsopgørelsen.

Vi anførte i afsluttende beretning for 2017, at der var igangværende arbejder med at få korrigeret konstaterede bogføringsmæssige fejl, som er opstået omkring positivlisten for moms for perioden 2014-2016. Der er i momsrefusionen for 2018 indregnet 125,4 mio. kr. i korrektion for perioden og yderligere et restbeløb 11,8 mio. kr. for 2017. Forholdet vurderes herefter berigtiget.

Det er i forbindelse med gennemgang af købsmoms konstateret, at regionen ikke i bogføringen anvender de i regnskabsbestemmelserne fastsatte arter i fuld udstrækning. Forholdet medfører efter vores opfattelse ikke fejl i regnskabet eller i momsrefusionen. Grundlaget for statistikindberetning til øvrige myndigheder, samt selve momsopgørelsen kræver dog betydelige manuelle ressourcer, da disse skal korrigeres i forhold til bogholderiet.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at opgørelsen af købsmomsrefusion er korrekt udarbejdet og korrekt indregnet i regnskabet.

Det skal dog anbefales, at regionens bogholderi sikres ført i umiddelbar sammenhæng med regnskabsbestemmelserne.

6.6 LØNNINGER OG VEDERLAG

Vi har i løbet af året gennemgået regionens forretningsgange og stikprøvevist efterprøvet dokumentation, beregning og udbetaling i lønsagerne.

Det er ved revisionen af årsregnskabet undersøgt, om lønsystemet er afstemt til bogholderiet/årsregnskabet.

Det er endvidere påset, at de til Skattestyrelsen afgivne oplysninger om løn mv. er afstemt, ligesom det er kontrolleret, at tilbageholdt A-skat mv. er afregnet og afstemt.

Konklusion

Det er vores vurdering, at de interne kontroller udføres på betryggende vis og i henhold til regionens gældende retningslinjer.

De nødvendige afstemninger af lønsystemet i forhold til bogholderiet/årsregnskabet er foretaget.

Det er endvidere dokumenteret, at der er overført korrekte oplysninger om lønforhold mv. til Skattestyrelsen. Samtidig er årets tilbageholdelse og afregning af A-skat mv. dokumenteret.

6.7 SYGESIKRING

Formålet med vor revision har været at påse, at der er korrekt sammenhæng mellem sygesikringssystemet og økonomisystemet til sikring af, at der er sket korrekt oplysning til skattemyndighederne for udbetalte beløb.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at der er afgivet korrekt oplysning til skattemyndighederne for udbetalte beløb vedr. sygesikring.

6.8 ANLÆGSVIRKSOMHED

Vi har gennemgået udvalgte investeringsregnskaber for at sikre, at der er korrekt sondring mellem anlæg og drift. Endvidere har vi i vores gennemgang fokuseret på bilagene, som er konteret under de enkelte investeringsprojekter. Gennemgangen af bilagene har haft til formål at sikre, at bilagene behandles korrekt, jf. gældende konteringsregler, og at regionens kasse- og regnskabsregulativ overholdes.

Vi har undersøgt regionens regler vedrørende aflæggelse af investeringsregnskaber, herunder hvorvidt gældende lovgivning følges i forhold til aflæggelsen.

Der er i årsregnskabet indarbejdet investeringsoversigt fra side 103 til 113 over igangværende og afsluttede investeringsprojekter. Vi set, at årets tilgang (dranst 3) i 2018 er i sammenhæng med bogholderiet. Det kan dog konstateres, at der for nogle projekter ikke er sammenhæng i det akkumulerede forbrug til aflagte regnskaber. Der er sket korrektion i det endelige regnskab af kendte afvigelser.

Konklusion

Det er vores vurdering, at regionens investeringsregnskaber generelt er udarbejdet og aflagt i overensstemmelse med gældende regler og regionens retningslinjer.

Der er dog i investeringsregnskabet "Sct. Hans - vedr. renovering, ombygning og sikring af Platanhus" fremhævet et forhold i vores erklæring om anvendelse af overskydende bevilling. Desuden er der ved revisionen af et investeringsregnskab, gennemført med finansiering fra Sundheds- og Ældreministeriets

anlægsinvesteringspulje 2014, "Anlæg under pulje til fysiske rammer i psykiatrien, der understøtter reduktion i tvangsanvendelsen" med samlede udgifter på 30.9 mio. kr., taget følgende forbehold i erklæringen:

"Det er ved revisionen konstateret, at der ikke foreligger en anlægsbevilling fra Regionsrådet. Dette vurderes ikke at være i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Vi tager, på baggrund af ovenstående, forbehold for regnskabet efterlevelse af gældende regnskabsbestemmelser på dette punkt."

Vi har fået oplyst, at det pågældende regnskab behandles og godkendes i forbindelse med behandling og godkendelse også af regionens samlede årsregnskab, og dermed sker der formelt set godkendelse af forbruget, hvilket vi har taget til efterretning.

Det bør fremover sikres, at det i investeringsoversigten opgjorte akkumulerede forbrug generelt opgøres korrekt.

6.9 BALANCEN

6.9.1 Generelt

Vi har ved den afsluttende revision foretaget en række handlinger med henblik på at vurdere, om balancen giver et retvisende billede af regionens aktiver og passiver i overensstemmelse med retningslinjerne i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Vores gennemgang har omfattet udvalgte poster fra balancen, og vi har blandt andet påset:

- at posterne er indregnet og målt i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for regioner og regionens regnskabspraksis
- at materielle og immaterielle anlægsaktiver er optaget i overensstemmelse med anlægskartotekets oplysninger, og at til- og afgang er korrekt registeret i anlægskartoteket
- at finansielle anlægsaktiver er korrekt indregnet, herunder at aktier, andelsbeviser og ejerandele i interessentskaber er korrekte i forhold til regionens ejerandele
- at omsætningsaktiver er korrekt indregnet og periodiseret
- at likvide beholdninger er korrekt indregnet og periodiseret
- at egenkapitalen er fordelt, registreret og klassificeret korrekt
- at indregning og måling af hensatte forpligtigelser er sket i overensstemmelse med gældende regler
- at gældsforpligtigelser er korrekt indregnet og periodiseret.

6.9.2 Materielle og immaterielle anlægsaktiver

Vi har gennemgået materielle og immaterielle anlægsaktiverne og vurderet, hvorvidt indregning og måling, herunder nettotilgangen, stemmer overens med den fastlagte regnskabspraksis, og herunder at aktiverne vurderes at være til vedvarende brug.

Vi har stikprøvevis kontrolleret den fysiske tilstedeværelse af de i anlægskartoteket opførte aktiver samt stikprøvevis kontrolleret årets til- og afgang.

Endelig har vi gennemgået afgang og de foretagne af- og nedskrivninger og påset, at de materielle og immaterielle anlægsaktiverne afskrives i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis. De foretagne afskrivninger er efter vores vurdering tilstrækkelige til dækning af årets værdiforringelse, og vi anser vurderingen af anlægsaktiverne som forsvarlig.

6.9.3 Langfristede tilgodehavender (Finansielle anlægsaktiver)

Vi har gennemgået regionens langfristede tilgodehavender særligt med henblik på kontrol af, at de er korrekt værdiansat, herunder at aktier, andelsbeviser og ejerandele er korrekte i forhold til regionens ejerandele.

Med henblik på at kontrollere, om der er indtruffet efterfølgende begivenheder frem til afslutningen af revisionen af regionens regnskab for 2018, har vi indhentet regnskabserklæring underskrevet af ledelsen. For selskaber, der i overensstemmelse med gældende praksis og regler værdiansættes med udgangspunkt i årsregnskabet for 2017, har vi tillige gennem regionen indhentet opdateret og senest tilgængelige regnskabsinformation for de pågældende selskaber, som har væsentlig betydning.

Ledelsen har bekræftet over for os, at man finder værdiansættelsen af de langfristede tilgodehavender pr. 31. december 2018 i overensstemmelse med regionens regnskabspraksis, hvilket vi efter vores gennemgang kan tilslutte os.

6.9.4 Øvrige aktiver

De øvrige aktiver består af varebeholdninger, kortfristede tilgodehavender og likvide beholdninger.

Vi har påset, at mellemværender med pengeinstituttet er optaget til saldiene pr. 31. december 2018 og er afstemt med pengeinstituttets noteringer. Vi har indhentet engagementsoversigt fra pengeinstitutter.

Vi har gennemgået forretningsgangen for afstemning af konti i pengeinstitutter. Forretningsgangen skal bl.a. sikre, at der jævnligt foretages afstemning med pengeinstitutternes noteringer i henhold til den vedtagne forretningsgang. Det er påset, at de interne regler overholdes, og at afstemningerne er af god kvalitet.

I forbindelse med vores revision har vi kontrolleret, at varebeholdningerne er værdiansat i overensstemmelse med sidste år og den valgte regnskabspraksis.

Vi har gennemgået debitorlisten. Det er efter gennemgangen af debitorerne vores opfattelse, at debitormassen ikke indeholder væsentlige tabsrisici.

6.9.5 Hensættelser

Hensættelser består af:

- Hensættelse vedr. ikke forsikrede tjenestemandspensioner
- Hensættelse til åremålsansættelse
- Erstatninger vedr. arbejds- og patientskader, samt
- Hensættelser vedr. tilsagn hos Regional Udvikling om støtte til bl.a.:
 - Kulturel virksomhed
 - Erhvervsudvikling
 - Uddannelse, samt
 - Tværgående formål

Vi har gennemgået de væsentligste forpligtelser, herunder kontrolleret årets til- og afgang samt påset, at de er optaget i regionens årsregnskab i overensstemmelse med gældende regler og regionens regnskabspraksis.

6.9.6 Gæld

Vi har for de langfristede gældsforpligtelser gennemgået de finansielle dispositioner, herunder de optagne lån. Vi har kontrolleret, at den optagne, langfristede gæld er i overensstemmelse med kreditgivers noteringer. Herunder har vi foretaget en gennemgang af nye lån.

Vi har for de kortfristede gældsforpligtelser gennemgået afstemningerne og stikprøvevis foretaget sammenholdelse til eksterne kontoudtog fra kreditorer, betalinger i nyt regnskabsår mv.

KONKLUSION BALANCEN

Det er vores opfattelse, at balancens poster i væsentlighed er dokumenteret tilfredsstillende. Regionens forretningsgange, ledelsestilsyn og egne kvalitetskontroller har sikret en god kvalitet i afstemningerne.

Vores gennemgang af udvalgte poster bekræfter, at regionens aktiver og passiver er indregnet i balancen i overensstemmelse med retningslinjerne i Budget- og regnskabssystem for regioner og regionens regnskabspraksis.

Interne debitorer bør være i direkte sammenhæng med interne kreditorer. Det er dog konstateret, at for interne poster er tilgodehavenderne 10,6 mio. kr. større end gælden, svarende til at der er indtægtsført 10,6 mio. kr. i regnskabet, som ikke tilsvarende er udgiftsført. Der konstateres derfor en periodiseringsfejl i regnskabet, hvor der er medtaget interne indtægter for 10,6 mio. kr., som ikke er udgiftsført. Beløbet vurderes af ledelsen ikke væsentligt for regnskabet, hvilket vi er enige i.

Materielle anlægsaktiver vurderes generelt korrekt optaget i regnskabet, men i de tilhørende noter er der i bevægelserne i året, det vil sige til- og afgang, samt afskrivninger, sket en påvirkning af internt omflyttede aktiver, hvilket ikke vurderes korrekt. Der er således ikke konstateret fejl i de i balancen indregnede værdier, men alene i deloplysninger i noterne.

6.10 EVENTUALPOSTER

Eventualposter optages ikke i balancen og omfatter kautions- og garantiforpligtelser samt eventualforpligtelser- og rettigheder.

Vi har gennemgået området, og vi har i den forbindelse modtaget en ledelseserklæring underskrevet af regionsrådsformand og direktør, blandt andet til bekræftelse af oplysningernes korrekthed og fuldstændighed i årsregnskabet.

Konklusion

Det vurderes, at der i tilstrækkeligt omfang er redegjort for eventualposter.

6.11 DEN NYE FERIELOV

Den 1. september 2020 træder den nye ferielov i kraft. Den nye ferielov betyder grundlæggende, at det hidtidige feriesystem, der medførte en tidsmæssig forskydning mellem ferieoptjening og afholdelse erstattes af et feriesystem, hvor optjening og afholdelse sker med en højere grad af tidsmæssig sammenhæng.

Ledelsen har oplyst, at man er i en proces med implementering af de nye regler.

6.12 LÅNOPTAGELSE

Vi har gennemgået regionens procedure for lånoptagelse og lånerammeopgørelse for bl.a. at påse, at denne følger Økonomi- og Indenrigsministeriets regler på området.

Endvidere har vi påset, at den udarbejdede opgørelse over lånerammen kun indeholder kategorier af udgifter og beløbsstørrelser, som kan medtages, jf. lånebekendtgørelsen med tilhørende fortolkninger.

Konklusion

Regionens lånerammeberegning og lånoptagelse er i overensstemmelse med gældende regler.

7 REVISION AF DE SOCIALE REGNSKABER - OMRÅDER MED STATSREFUSION

Efterfølgende redegøres for revisionsforløbet og vurderingerne af regionens administration på det sociale område.

Revisionen udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionsetik.

7.1 PERSONSAGER

Tilskud til servicejob (Lov 140 af 25.03.2002 om ophævelse af lov om servicejob).

Vi har ikke foretaget test af kontroller i personsager, da der alene er 1 sag, som er revideret før, uden fejl. Vi har undersøgt forretningsgange omkring administrationen af sagen og påset, at sagen stadig er aktiv i året.

Konklusion

På baggrund af den udførte revision er det vores opfattelse, at området administreres efter samme principper som tidligere år og i overensstemmelse med gældende regler, hvorfor vi har fravalgt sagsrevisionen.

7.2 REGNSKABSAFLÆGGELSE OG RESTAFREGNING AF REFUSION

Vi har kontrolleret, at regionen har afstemt restafregningskemaerne til bogføringen. Regionen har indberettet statsrefusionskema for 2018. Den samlede refusion udgør 80 t.kr.

Vi har efter vores gennemgang afgivet en revisorerklæring uden forbehold.

8 KVALITETSFONDSBYGGERIER

Vi har som foreskrevet foretaget særskilt revision af de af regionen udarbejdede kvartalsrapporter for kvalitetsfundsbyggerierne, senest af kvartalsrapporterne for 1. kvartal 2019.

Kvalitetsfundsfinansierede anlægsprojekter for 1. kvartal 2019 omfatter:

Projekt	Samlede udgifter i løbende priser
Nyt hospital Bispebjerg	705,0 mio. kr.
Nyt hospital Hvidovre	839,3 mio. kr.
Nyt hospital Nordsjælland	508,1 mio. kr.
Ny retspsykiatri Sct. Hans	175,0 mio. kr.
Nyt hospital Herlev	1.997,9 mio. kr.
Det nye Rigshospital	1.886,7 mio. kr.

Kvartalsrapporterne forventes behandlet i Forretningsudvalget og siden på Regionsrådets møde den 25. juni 2019 og er således på nuværende tidspunkt formelt set ikke endelige.

Vi har baseret på foreliggende udkast til kvartalsrapporter udarbejdet udkast til revisionserklæringer, som har været forelagt regionens daglige ledelse.

Revisionserklæringerne forventes afgivet uden forbehold.

Dog har vi i revisionserklæringerne fremhævet en række forhold, som efter vores opfattelse kræver særlig opmærksomhed fra regionens ledelse, herunder følgende forhold:

- Økonomiske risici og voldgiftssager
- Forslag om styrkelse af reserver
- Forsinkelse af projekt
- Forventet overskridelse af totalramme på enkelte byggerier
- Ændringer i reserver, samt forbrug af change request

Vi henviser til de enkelte erklæringer, der som omtalt ovenfor behandles af regionen på møde den 25. juni 2019.

9 AFGIVNE REVISIONSBERETNINGER OG PÅTEGNEDE OPGØRELSER MV.

9.1 REVISIONSBERETNINGER AFGIVET TIL REGION HOVEDSTADEN

Ud over nærværende beretning om revisionen af årsregnskabet er der afgivet følgende delberetninger:

Beretning om	Nr.	Dato
Løbende revision vedrørende 2018	19	25. februar 2019
Revision af statsligt, aktivitetsafhængigt tilskud i 2018 til regionens sygehusvæsen samt af aktivitetsbestemt, kommunal medfinansiering på sundhedsområdet for 2018	20	17. juni 2019

9.2 DIALOG MED POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE

- Revisionsudvalgsmøde den 24. september 2018 om aktuelle forhold og regnskabs- og revisionsmæssige fokusforhold for 2018.
- Revisionsudvalgsmøde 6. februar 2019 om revisionsberetning om løbende revision 2018.
- Møde den 29. maj 2019 med administrativ ledelse om udkast til revisionsberetning for 2018.
- Revisionsudvalgsmøde 17. juni 2019 om afsluttende revisionsberetning for 2018.

9.3 PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER

Der henvises til oversigten i bilag 1.

10 LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING

I forbindelse med afslutningen af revisionen af årsregnskabet har regionsrådsformand og direktør over for os i regnskabserklæring bekræftet forhold af væsentlig betydning vedrørende årsregnskabet 2018, hvor vi har vurderet et behov herfor.

Den skriftlige erklæring omfatter oplysninger om pantsætninger og sikkerhedsstillelser, garantistillelser, retssager, besvigelser, begivenheder efter balancedagen, oversigt over ikke-korrigerede forhold samt andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå et revisionsbevis.

Den modtagne regnskabserklæring har ikke givet anledning til kommentarer.

11 REVISORS ERKLÆRING

Vi erklærer, at

- vi opfylder de i lovgivningen indeholdte habilitetsbestemmelser
- vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, som vi har anmodet om.

Vi har iværksat foranstaltninger til sikring af, at BDO lever op til kravene i Bekendtgørelse 965 af 28. juni 2016 om Kommunal og regional revision.

Roskilde, den 17. juni 2019

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
CVR-nr. 20 22 26 70

Per Lund
Statsautoriseret revisor

Lasse Jensen
Statsautoriseret revisor

BILAG 1, PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER

Projektrejskaber med tilhørende revisionsberetning

Vi har i løbet af regnskabsåret 2018 og frem til afgivelse af denne beretning forsynet følgende projektregnskaber med vores revisionserklæring samt afgivet en revisionsberetning til tilskudsyderen:

- NeuroPharm - Center for Experimental Medicine Neuropharmacology
- COGNITO, 2017
- Serotonergic and hippocampal changes in the pre-to postpartum transition - a rodent risk model for depression
- Ultra-high field MRI characterization of brain network microstructure and connectivity in individuals with multiple sclerosis
- Patientindragelsesguiden
- Forum for mænds sundhed
- Serotonergic and hippocampal changes in the pre-to postpartum transition - a rodent risk model for depression, fornyet erklæring
- Elbilers driftsøkonomi
- Peer-støtte i den sammenhængende recovery-indsats for mennesker med psykiske lidelser
- LOOP
- Fluispotter - Clinical validation of a new innovative device for wearable automated 24-hour blood sampling" for partner Ruth Frikke-Schmidt
- Fluispotter - Clinical validation of a new innovative device for wearable automated 24-hour blood sampling" for partner Ulla Feldt Rasmussen
- Towards sustainable treatment of persistent bacterial infections
- HyperPET MR a new concept of hybrid molecular imaging in cancer using simultaneous PET and ¹³C-hyperpolarized MRSI
- Styrket indsats for unge med hjerneskade
- Bipolar Disorder Onset Composite Biomarker Identification (The Bio-1 study
- 8 nye senge til patienter med spiseforstyrrelser
- Styrket indsats i svangreomsorgen
- Cardiology Stem Cell Centre ERSTATTER TIDLIGERE FREMSENDTE
- Multimodal brain imaging of the serotonin system
- Effectiveness and safety of non vitamin K antagonist oral anticoagulants
- Styrket uddannelse på sikrede institutioner
- Elbilpartnerskab
- Friluftslivets mentale og fysiske sundhedsmæssige samt sociale effekter
- En styrket genoptræningsindsats til fysisk sårede veteraner
- Mollii personalized suit for treatment of spasticity
- 4108-00004B - NeuroPharm - Center for Experimental Medicine Neuropharmacology 2018
- COLOFOL
- Mød Elbilen 2
- 02 Matic IFD

- Projekt PUMP
- NEOMUNE
- COGNITO - NOVEL TREATMENTS OF COGNITIVE DYSFUNCTION
- NOCRC Novel CRC Screening Tools Improve Survival and Cost-effectiveness
- Fractional laser-assisted sustained topical delivery of systemic chemotherapeutics
- New Magnetic Resonance method for detecting early inadequate treatment response in Multiple Sclerosis
- Zoom coils for high resolution MR imaging

Alle projektregnskaber er forsynet med vores erklæring om, hvorvidt tilskudsopgørelsen efter vores opfattelse i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med tilskudsyders tilskudsbrevs bestemmelser, samt at tilskuddet er anvendt til det bevilgede formål.

De afgivne revisionsberetninger er hver for sig ikke omfattet af Lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd, Hovedstadens Sygehusfællesskab § 29 med henvisning til § 42b, stk. 1, i Den kommunale Styrelseslov og er således ikke udsendt til de enkelte regionsrådsmedlemmer, men alene fremsendt til tilskudsyder samt regionens administration.

Oversigt over revisionspåregnede opgørelser for 2018

Kvartalsopgørelser, kvalitetsfundsbyggerier

- Kvalitetsfundsprojekter, 1. kvartal 2018, Det Nye Rigshospital, Nye Hospital Herlev, Nyt Hospital Bispebjerg, Ny Retspsykiatri Sct. Hans, Nyt hospital Nordsjælland, Nyt hospital Hvidovre
- Kvalitetsfundsprojekter, 2. kvartal 2018, Det Nye Rigshospital, Nye Hospital Herlev, Nyt Hospital Bispebjerg, Ny Retspsykiatri Sct. Hans, Nyt hospital Nordsjælland, Nyt hospital Hvidovre
- Kvalitetsfundsprojekter, 3. kvartal 2018, Det Nye Rigshospital, Nye Hospital Herlev, Nyt Hospital Bispebjerg, Ny Retspsykiatri Sct. Hans, Nyt hospital Nordsjælland, Nyt hospital Hvidovre
- Kvalitetsfundsprojekter, 4. kvartal 2018, Det Nye Rigshospital, Nye Hospital Herlev, Nyt Hospital Bispebjerg, Ny Retspsykiatri Sct. Hans, Nyt hospital Nordsjælland, Nyt hospital Hvidovre

EU-projekter

- Tactic
- Optimizing the impact of public policies in favour of research and innovation facilities in the field of medical technologies
- Infect periode 5
- ABIRISK
- Trandcard
- Access to clean efficient and multimodal transport corridors ind the baltic sea region
- DYNHEALTH
- BSR ACCESS

NIH projekt

- NIH Projekt 2017

Investeringsregnskaber

- Netværksprogrammer
- Udskiftning af personsikringssystem (overfaldsalarmer)
- Sct Hans, Renovering, ombygning og sikring af Platanhus
- investeringsregnskab for bevillingen til "CMS (Content Management Systems" for perioden 2012-2017.
- Etablering af vagtcentral i Region Hovedstadens akutberedskab
- RSI Præhospital Patientjournal
- Dansk Hovedpine Center
- Anlæg under fysiske rammer i psykiatrien, der understøtter reduktion i tvangsanvendelsen

Værditabsordningen

- Værditab, Ejbydalsvej 99, Glostrup
- Værditab Damhusdalen, Rødovre
- Værditab, IG Smiths Alle, Hvidovre
- Værditab, Hvidovrevej Strandvej 93 A
- Værditab, Søborghus Alle 24, Søborg
- Værditab, Kessels Alle 20, Dragør
- Værditab, Fangekrogen 12, Hillerød
- Værditab, Fangekrogen 18, Hillerød
- Værditab, Fortvej 200, Rødovre
- Værditab, Gasværksvej, Hundested
- Værditab, Greve Alle, Hvidovre
- Værditab, Per Bjørnsvej 18, Hornbæk
- Værditab Vassingerødvej 54 og 56, Lyngø
- Værditab, Vassingerødvej 54 og 56, Lyngø fornyet erklæring

Fonde og legater

- General Zimmermann og Hustrus Legat 2017
- Ellen Margrethe Cramer Fond
- Arv. Boet efter Merry Carlsen, arbejdshandlinger
- Fru Fritze Marie von Løvenskjolds Julemindelegat 2015, 2016 og 2017
- Kaptajnløntnant Harald Jensen og Hustrus Fond, Årsrapport 2017
- Inger og Hakon Fabricius Fond, Årsrapport 2017
- Fonden for patienter for København Amts Sygehus, 2014
- Fonden for patienter for Københavns Amts Sygehus, 2015

Øvrige

- Landsbyggefonden
- Injectable Gels for Combination Cancer Therapy (GECO)
- Tjenestemandspensioner 1. halvår 2018
 - Movia
 - Sundheds- og Ældreministeriet
 - Børne- og Socialministeriet
- Projekt O2matic
- Effect of GLP-1 on microvascular function in women with microvascular angina pectoris
- Anlæg under pulje til fysiske rammer i psykiatrien der understøtter reduktion i tvangsanvendelsen
- VIA II - The Danish High Risk and Resilience Study"
- Erhvervs PHD Ulla Møller Hansen
- Ulighed i rehabilitering
- Cardiology Stem Cell Centre - CSCC
- Mobiltelefon og bipolar
- Erhvervs PhD Mikkel Bo Schneller
- Erhvervs PhD Narges Safai
- Stress ulcus profylakse på intensivafdeling
- Automated Detection and Prediction in Chronic Care
- Erhvervs PhD Malte Stær Nissen
- Erhvervs PhD Julie Bønnelycke
- Erhvervs PhD Natasja Kingod
- Projekt NEXT
- Elektrisk stimulation til genoptræning af den paretiske arm i den akutte apopleksi fase, BEVICA
- Parkeringsprojekter på Nyt Hospital og Ny Psykiatri Bispebjerg
- Tjenestemandspensioner 2. halvår 2018
 - Movia
 - Sundheds- og Ældreministeriet
 - Børne- og Socialministeriet
- Erklæring om takster, krise og forsorgshjem
- Børn af psykisk syge
- Malaria Vaccine Research and Capacity Building in Ghana, MAVARECA
- Øjenallergi i speciallægepraksis
- Living an active life with Rett Syndrome
- iPSYCH per. III PI 4
- Graviditet og vandtræning
- Uhævede feriepenge
- iPSYCH period III

- Erhvervs PhD Lasse Bjerg Hansen,
- OPUS II RCT Unge med Psykose
- Inflammation in the brain and other immune related causes for Schizophrenia paving the way for new treatment targets
- Fluispotter 1 - Clinical validation of a new device for wearable automated 24 hour blood sampling
- Tjenestemandspensioner og opsatte pensioner vedrørende tidligere tjenestemandsansatte
- IPS - arbejdsmarkedsrehabilitering af personer med mentale helbredsproblemer
- Statsrefusion, Sociale udgifter 2018
- Momsrefusion
- Cardiology Cell Center
- Pre-clinical program for cancer precision medicine
- RADMIS 2018

Øvrige opgaver

Her nævnes de væsentligste områder, vi har ydet regionen bistand med, herunder særlige analyser mv. med særskilt rapportering:

- Gennemgang af vederlæggelse af regionsrådsmedlemmer
- Erklæringsopgave for it-projektet Mind My Mind, om organisation, ydelser og kontrolmiljø i forbindelse med overholdelse af lov om behandling af personoplysninger i projektet Mind My Mind i Forskningsenheden i Børne- og ungdomspsykiatrisk Center, Region Hovedstadens Psykiatri.
- Erklæringsopgave for it-projektet Mind My Mind
- Risikovurdering (3. øje) kvalitetsfundsbyggerier
- Facilitering af proces (Herlev Hospital, køkken)
- Strategiarbejde i 2018 (køkken)
- Assistance med korrektion af legatregnskaber for Nordsjællands Hospital
- Bindende svar vedrørende den momsmæssige behandling af kurser
- Undervisning i moms
- Gennemgang af opgørelser af mulig momskorrektion vedrørende specialområdet Frit Sygehusvalg
- Gennemgang af lønsumsafgifter for tidligere år
- Center for Ejendomme, gennemgang af styringssetup og forretningsgange

Forinden accept af ovennævnte arbejder har vi særskilt vurderet betydningen heraf for vores uafhængighed.

Det er vores opfattelse, at de udførte opgaver såvel enkeltvis som samlet er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser om revisors uafhængighed.